

Przedmowa

Gospodarowanie przez podmioty samorządowe środkami publicznymi jest związane z obowiązkiem uwzględnienia bardzo dużej ilości prawnych ograniczeń i uwarunkowań, które wprowadza ustawodawca, mając na względzie charakter tych środków jako dobra wspólnego. Najważniejsze reguły w tym zakresie zostały określone w ustawie z 27.8.2009 r. o finansach publicznych. Ustawa ta kategoryzuje środki publiczne (dochody, przychody, środki ze źródeł zagranicznych), wskazuje ich przeznaczenie (wydatki, rozchody) oraz wyznacza ogólne zasady charakteryzujące system finansów publicznych (np. jawność gospodarki finansowej, celowość i gospodarność wydatkowania środków publicznych). Przepisy ustawy rozstrzygają o organizacyjno-prawnych formach jednostek sektora publicznego, wyznaczają reguły planowania i prognozowania finansowego oraz reguły wykonywania planów. Istotne miejsce w przedmiotowych regulacjach zajmują przepisy dotyczące długu publicznego, warunków zaciągania zobowiązań, w tym zobowiązań dłużnych, a także procedur uruchamianych w celu ograniczenia poziomu zadłużenia. Ważną rolę ustawodawca przypisał również instytucji kontroli zarządczej oraz audytowi wewnętrznemu, które mają zapewnić skuteczne i efektywne wykonywanie zadań publicznych.

Z uwagi na istotną specyfikę charakteryzującą podmioty samorządowe niniejsza publikacja przedstawia, w formule komentarza, zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez podmioty samorządowe (jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe jednostki organizacyjne). Dokonana selekcja komentowanych przepisów – przy pełnej świadomości powiązań między samorządem terytorialnym a budżetem państwa – pozwoliła odpowiednio mocniej wyartykułować reguły wyznaczające obowiązki podmiotów samorządowych. Dzięki temu publikacja zyskała na czytelności i wyrazistości – stała się aktualnie najbardziej obszerną i kompleksową analizą przepisów odnoszących się do gospodarki finansowej samorządu terytorialnego.

Mimo przyjętej formuły komentarza autorzy odeszli od charakterystycznych dla tego typu publikacji tendencji do szerokiego prezentowania aspektów historycznych określonych instytucji prawnych, jak również sporów doktrynalnych bazujących na rozbieżnych wypowiedziach orzecznictwa sądów i organów nadzoru. Podstawową ideą książki jest przedstawienie problemów wynikających ze stosowania przepisów ustawy o finansach publicznych wraz ze wskazaniem sposobu ich rozwiązania i argumentów przemawiających za danym stanowiskiem. W niezbędnym zakresie w komentarzu wykorzystano także dorobek orzecznictwa i doktryny, co służy jednak podstawowemu zadaniu, jakim jest bezpieczne przeprowadzenie czytelnika przez labirynty i pułapki przepisów tworzących system finansów publicznych.

Założony przez autorów cel, czyli wyjaśnienie praktycznych aspektów związanych ze stosowaniem przepisów wyznaczających reguły prowadzenia gospodarki finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego i samorządowe jednostki organizacyjne, pomaga osiągnąć zamieszczenie w książce ponad stu pytań i odpowiedzi dotyczących istotnych zagadnień z zakresu finansów publicznych samorządu terytorialnego.

Książka uwzględnia najnowsze, ważne zmiany w przepisach komentowanej ustawy, dotyczące m.in. udzielania ulg w zapłacie należności budżetu: cywilnoprawnych oraz niepodatkowych należności o charakterze publicznoprawnym, zawierania ugód w sprawie spornych należności cywilnoprawnych oraz środków europejskich i zasad ich zwrotu.

Wszystko to sprawia, że publikacja ta stanowi wieloaspektowy, wszechstronny przewodnik po instytucjach finansów publicznych, przydatny na każdym etapie prowadzenia gospodarki finansowej przez podmioty samorządowe.

Piotr Walczak